

Halil Ahmet YÜCE

**VİYANA SATIM SÖZLEŞMESİ'NİN
(CISG) 79. MADDESİ UYARINCA
TAZMİNAT SORUMLULUĞUNDAN
KURTULMA**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
SUNUŞ.....	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM TAZMİNAT SORUMLULUĞUNDAN KURTULMANIN TARİHİ GELİŞİMİ, ULUSLARARASI METİNLERDEKİ DURUM VE CISG SİSTEMATİĞİ

§ 1. CISG m.79 HÜKMÜNÜN OLUŞUM SÜRECİ	5
I. Mukayeseli Hukuk Açısından Genel Olarak İfanın İmkânsızlaşması ve İfa Güçlüğü Halleri	5
A. Roma ve Kıta Avrupası Hukukları	7
B. Müşterek Hukuk Sistemleri	11
II. Uluslararası Metinlerde İfa Engelleri	14
A. ULIS m. 74	15

B. Viyana Konferansında CISG m. 79 Hakkındaki Görüşmeler ve Taslak Metin m. 65	18
III. Antlaşma'nın Yorumlanmasında 1969 Tarihli Viyana Andlaşmalar Hukuku Sözleşmesi'nin Yeri	20
§ 2. ULUSLARARASI ÖZEL HUKUK METİNLERİNDE CISG m. 79 BENZERİ DÜZENLEMELER.....	22
I. UNIDROIT İlkeleri: m. 7.1.7 (Force Majeure) ve m. 6.2.2 (Hardship)	23
II. PECL m. 8:108 ve m. 6:111, DCFR m. III – 3:104 m. ve III – 1:110	29
III. ICC 2003 Model Force Majeure ve Hardship Kozları (Model Kozlar)	32
§ 3. CISG m. 79 HÜKMÜNÜN ANTLAŞMA SİSTEMATİĞİNDEKİ YERİ VE BAZI MADDELERLE İLİŞKİSİ.....	34
I. CISG m. 79 Hükmünün Düzenlenme Yeri	35
II. Tazminat Talebi Hakkının Düzenlenmesi.....	36
III. CISG m. 6 İle İlişkisi: Taraflarca Düzenlenen Sorumsuzluk Kayıtları	37
IV. CISG m. 28 İle İlişkisi: Aynen İfa Talebine Etki.....	41
V. CISG m. 80 İle İlişkisi: Alacaklı Tarafın Sebep Olduğu Borca Aykırılık.....	44
VI. CISG m. 50 ile İlişkisi: Bedel İndirimi.....	47

İKİNCİ BÖLÜM

CISG m. 79 HÜKMÜNÜN SINIRLARI

§ 4. CISG m. 79 HÜKMÜNÜN KAPSAMI	49
I. Borca Aykırı Davranışın Tipi Yönünden CISG m. 79'un Kapsamı	49
II. Aykırı Davranılan Borcun Tipi Yönünden CISG m. 79'un Kapsamı	51

---

§ 5. CISG m. 79 HÜKMÜNÜN KAPSAMA ALANINA DAİR BAZI TARTIŞMALI HALLER	53
I. Sözleşmeye Uygun Malların Verilmemesi Durumunu Kapsaması	54
II. Hardship ve CISG	60
A. Hardship ve Force Majeure Müesseselerinin Kıyası ile CISG m. 79'daki Durum	61
B. CISG m. 79'un Lafzı Uyarınca Meselenin Ele Alınması.....	63
C. Hardship Müessesesine CISG İçerisinde Hukuki Dayanak Bulmak: CISG m. 79 ve Ötesi.....	65
1. CISG m. 7'yi Dayanak Alan Görüş	66
2. Yalnızca CISG m. 79 Aracılığıyla Hardship Hallerini CISG'e Dahil Eden Görüş	67
3. Hardship Müessesesinin CISG'deki Hukuki Dayanağı Hakkındaki Görüşümüz.....	68
III. CISG'de Yeniden Müzakere Yükümlülüğü.....	73
A. Yeniden Müzakere Yükümlülüğüne Hukuki Dayanak Olarak CISG m. 77 Hükmü	74
B. Tarafların Yeniden Müzakere Ederken Anlaşmaya Varamamaları ve Sonuçları	78
C. Mevcut Durum Hakkındaki Hukuki Değerlendirmemiz	81
IV. CISG'de Sözleşmenin Kazai Olarak Uyarlanması	84
A. Mevcut CISG Rejiminde Kazai Uyarlamanın Muhtemel Hukuki Dayanakları.....	85
1. CISG m. 79 Çerçevesinde Değerlendirme	86
2. CISG m. 77 Çerçevesinde Değerlendirme	86
3. CISG m. 50 Çerçevesinde Değerlendirme	88
B. CISG m. 7/II Uyarınca Diğer Uluslararası Özel Hukuk Metinlerini Uygulamak	89
C. Kazai Uyarlamanın CISG'de Mümkün Olmaması.....	92

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
CISG m. 79 HÜKMÜNDE DÜZENLENEN
HUKUKİ SONUÇLAR

§ 6. CISG m. 79 HÜKMÜNÜN UYGULAMA ŞARTLARI	95
I. İfa Engelinin Kontrol Dışı Gerçekleşmesi.....	98
II. İfa Engelinin Öngörülemeyen Olması.....	102
III. İfa Engelinin ve Sonuçlarının Önlenemez veya Aşılabilir Olması	108
IV. İfa Edememe Hali İle İfa Engeli Arasında İlişki Bağı Olması .	113
V. Kusurun Etkisi	117
VI. İspat Yükü.....	118
§ 7. BORÇLUNUN SORUMLULUKTAN KURTULMASI VE ALACAKLININ SEÇİMLİK HAKLARININ DURUMU	121
I. Borçlunun İfa Engeli Sayesinde Tazminat Sorumluluğundan Kurtulması.....	121
II. Diğer Sözleşmesel Hakların İfa Engeli Karşısındaki Durumu..	122
A. Alacaklının Seçimlik Hakları ve Genel Olarak İfa Engelleri Karşısındaki Durumları.....	124
B. CISG m. 79 Hükümünün Aynen İfa Talebiyle İlişkisi.....	127
C. İfa Engelinin Sözleşmeden Dönme Hakkı İle İlişkisi.....	129
§ 8. CISG m. 79 HÜKMÜNE İLİŞKİN BAZI ÖZEL DURUMLAR. 131	
I. Borçlunun Üçüncü Kişi Nezdinde Gerçekleşen İfa Engeli Nedeniyle Sorumluluktan Kurtulması Hali (CISG m. 79/II) ..	131
A. CISG m. 79/II Kapsamında Üçüncü Kişi Kavramı	133
B. Uygulama Şartları	137
1. İfa Engeli Şartlarının Borçluda ve Üçüncü Kişi Nezdinde Aynı Anda Var Olması	137
2. Üçüncü Kişiyle Sözleşmenin İfası Nedeniyle Temas Edilmiş Olma	138
C. CISG m. 79/II ile TBK m. 116 Hükümlerinin Karşılaştırılması	140

II. İfa Engelinin Geçici Süre İçin Varlık Göstermesinin Sonuçları	141
III. Bildirim Yükümlülüğü ve Bildirimdeki Gecikmeden Doğan Zarardan Sorumluluk	147
IV. Kısmi İfa Engelleri	153
SONUÇ	155
KAYNAKÇA	159